

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 377/378.09:74/75(477)''18/193''

Maryna Boichenko

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID ID 0000-0002-0543-8832

Andrii Nykyforov

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID ID 0000-0002-0576-980X

Olga Huley

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID ID 0000-0002-6501-5022

Oksana Kapran

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID ID 0000-0003-0505-1889

DOI 10.24139/2312-5993/2021.07/234-243

INSTITUTIONS OF ART AND CRAFTS EDUCATION OF UKRAINE AT THE BEGINNING OF XX CENTURY

The article aims: to identify and characterize the latest trends in art textiles of art and craft education institutions in Ukraine at the beginning of the twentieth century. The authors focus on the peculiarities of the development of artistic embroidery. In this kind of decorative art of Ukraine at the beginning of the XX century, innovative experiments of synthesis of traditional national creativity and modern (for the studied period) European art currents were brightly shown. In the leading art and craft workshops, professional artists-innovators developed stylized avant-garde sketches and taught peasant craftswomen to sew artistic things according to the creative plan. It is established that these embroidered products had great success at prestigious international exhibitions.

Key words: institutions of art and craft education, artistic textiles, embroidery, traditions, innovations, master embroiderers, artists-innovators.

Introduction. The beginning of the twentieth century was marked by the development of the movement for the revival of the traditional art of embroidery in art and handicraft workshops, organized at the expense of individuals throughout Ukraine. Avant-garde artists, at the invitation of the founders of art institutions, provided artistic guidance, introducing innovative ideas for creating modern products for the period under study. The main concept of embroidering embroidery was the revival of authentic Ukrainian ornamentation and rethinking the leading trends in artistic textiles of the eighteenth century to adapt it to the then demands of society in the early twentieth century.

Analysis of relevant research. T. Kara-Vasylieva made a great contribution to the study of the Ukrainian avant-garde in the context of the development of decorative art of Ukraine in the twentieth century, pointing to the undeniable influence of masters of folk decorative art and the formation of domestic professional art. The culturological aspect of the peculiarities of ornamentation in

the figurative-plastic language of visual arts was covered by N. Yanishevskaya. The explorations to the synthesis of avant-garde and folk art have devoted the works of S. Papet. The work of Ukrainian artists-innovators and their personal participation in the development of Ukrainian production in the field of weaving and artistic avant-garde embroidery of the early twentieth century were considered by O. Zhuk, M. Shkandriy, N. Lishchynska, and others. The experience of joint activity of professional artists and folk masters based on artel productions in Ukraine of the studied period was shown by N. Bilder. The analysis of the forms of objectless art of the beginning of the XX century and the manifestation of the national factor in the Ukrainian avant-garde on the example of artistic painting was made by M. Yur. In the course of distinguishing the preconditions for the beginning of professional training of artists of decorative and applied arts in institutions of higher art education of the XX–XXI centuries, Yu. Poltavskaya briefly touched upon the subject mentioned by us. In the process of studying the problems of formation of domestic ethnic design, the topic of innovations in the field of artistic textiles was considered by modern scientists Yu. Afanasyev, L. Hasidzhak, Yu. Didovets and others.

The aesthetic and philosophical context of K. Malevich's work, which had a great influence on innovations in the embroidery of the twentieth-century beginning, was analyzed by T. Levin. We believe that scientists have not paid enough attention to this problem, which is why it needs further clarification.

Methods. The leading method of this study was chosen theoretical analysis, systematization, and generalization of historical information in the field of artistic textiles, which allowed us to consider the interaction of national traditions and European trends in art and arts and crafts education in Ukraine in the early twentieth century.

Research results. The movement for the unity of «Arts and Crafts», popular in Western European countries, helped to increase the attention of enthusiasts among the Ukrainian advanced intelligentsia to the revival of centers of traditional handicrafts and the organization of arts and crafts. This movement was supported by cultural and artistic figures, zemstvo institutions, public associations, and creative unions, with the active assistance of which a network of arts and crafts educational institutions was established in the largest centers of traditional crafts (Nykyforov, 2020a). Among the numerous handicraft establishments, artistic textile workshops developed significantly at the beginning of the twentieth century, which is largely due to society's demands for beautifully decorated home furnishings and elements of fashionable clothing for the period (Huley, 2019). As N. Bilder found in the study period were organized handicraft items, training and

production centers, needlework rural schools, training and demonstration workshops in villages Zoziv, Olenevka, Motovylyvka, Opishnya, Red, and many other handicraft centers of Russian-ruled Ukraine and Western Ukraine (Bildler, 2015). Embroidered products such as fabrics, screens, tablecloths, sofa cushions, furniture covers, umbrellas, fans, etc. were in great demand by the urban population. T. Kara-Vasylieva notes that the products of many Ukrainian workshops-schools were sold in the capital's fashion stores of the early twentieth century. In addition, the author emphasizes that an embroidered decorative panel for the design of lordly residential interiors stands out as an independent genre of art (Kara-Vasylieva, 2012, p. 112).

The analysis of literary sources allowed us to determine that from a wide range of arts and crafts workshops in the field of textiles were distinguished by their novelty, innovation, and bold avant-garde artistic ideas workshops-schools of weaving and embroidery in the villages of Verbivka and Skoptsy, which were recognized as experimental centers of avant-garde art (Gorbachev, 2006; Nykyforov, 2020b). Well-known professional artists of the Ukrainian avant-garde like the founder of the Verbivka workshop Natalia Davydova (Lishchynska, 2010), the head of the artel and the main artist of the workshop in Verbivka Nina Genke-Meller (Papeta, 2006; Shkandriy, 2012), Oleksandra Exter (Yur, 2012), Kazimir Malevich (Zhuk, 2010), the head of the handicraft point in Skoptsy Yevhenia Prybylska and Olga Rozanova (Afanasiev, 2013) worked in these institutions together with master embroiderers. Artists created sketches, according to which craftswomen embroidered textile items. To create sketches, the artists organized ethnographic expeditions to the villages of Ukraine in order to find ancient products of folk arts and crafts (Nykyforov, 2021, p. 129). Thus, O. Exter together with N. Davydova repeatedly organized such expeditions and collected samples of folk decorative art and motifs for ornamentation. As G. Kovalenko noted, on the basis of the collected material the artists developed sketches of modernized innovative embroideries and taught craftswomen to embroider textile things according to the sketches (Kovalenko, 2004, p. 199).

It is also worth noting that in addition to embroidery based on sketches by artists-innovators in the workshop of Verbivka village, master weavers created tapestries and carpets. Thus, in such a community the Ukrainian avant-garde borrowed from folk art techniques of simplified stylized composition, harmonious combination of rich colors, and traditional decorative and applied arts acquired an innovative character, in tune with the modern trends of European fine arts (Nykyforov, 2020c, p. 45). It should be borne in mind, notes T. Kara-Vasylieva, that the innovative experiments of O. Exter and K. Malevich in

composition and color were initiated in sketches for embroidery, and only later found embodiment in painting (Kara-Vasilieva, 2015, p. 117). Using case, we note the theoretical explorations of K. Malevich, in which the artist tried to highlight his aesthetic and philosophical ideas about innovation in contemporary art for him (Malevich, 2016). The collected ornamental authentic motifs and successful color combinations were creatively rethought by avant-garde artists and stylized in sketches of modern products.

It is such effects that the avant-garde tried to achieve in their creative works, laying decorative symbolism in the simplification of the geometrized form of the new design of textiles (Didovets, 2020).

N. Yanishevskaya, researching ornamentation in the figurative and plastic language of Ukrainian art of the 1910s and 1930s, notes that later the style of folk painting can be traced in paintings, painting projects, theatrical design, and other creative activities of professional artists of the period under study. Using traditional motifs of folk ornament on dresses, bags, scarves, pillows, a professional artist thus violates the canons of academic painting. Avant-garde images, the author emphasizes, are often not related to the structure of the product, but only use the surface as a painting plane for a purely decorative finish. Avant-garde artists of art and craft educational institutions began to synthesize traditional decorative and fine arts, experiment with different techniques of folk embroidery, creating the latest stylized motifs and geometrized plots (Yanishevskaya, 2017, p. 119).

The interest of avant-garde artists in combining their own creative potential with traditional folk art in the context of European artistic trends contributed to the revival of ancient techniques of embroidery and weaving. According to T. Kara-Vasilieva words: "The attention of avant-garde artists to folk art was programmatic and contributed to a more intensive renewal of plastic language, democratic orientation, formed a specific language of suprematism, its «vocabulary» (History of Decorative Arts, 2011; Kara-Vasilieva, 2001). Thus, as a result of the creative interaction of professional artists and peasant craftswomen, new forms of artistic embroidery emerged.

On the other hand, as Yu. Smoliy points out, in the study of E. Prybylska's creative and pedagogical activity, the main purpose of art and craft educational institutions was primarily to combine folk art and avant-garde, pointless, and not only in making handbags and umbrellas. No matter how the goal was achieved, the works of peasant masters and works of avant-garde artists would be equally presented at art exhibitions. However, they (artists) were against it, even K. Malevich did not want it (Smoliy, 2007, pp. 99–100). But, in his

theoretical works, K. Malevich drew certain conclusions from the experience of experimental art of the beginning of the twentieth century (Ukrainian avant-garde as theorists and publicists, 2005; Levyna, 2015). The views of the heads of the workshops E. Prybylska and N. Davydova on the development of folk art were shared by O. Rozanova, who in 1918 developed a system of combining traditional centers of folk crafts with educational arts and crafts workshops. At the same time, the above-mentioned institutions provided for teaching the basics of visual literacy and internships (Terekhina, 2007). Evidence of the well-chosen conceptual, pedagogical, and organizational-substantive principles of the activity of these artistic textile workshops was the large volume of exports to Western Europe, Canada, and the United States.

At the same time, it is worth emphasizing that creative innovative embroidered products of art and craft educational institutions have been successfully exhibited at prestigious All-Russian and International exhibitions of the period under study, receiving positive feedback from connoisseurs of decorative arts (Kara-Vasilieva, 2008; Shmagalo, 2005). Thus, embroidered products based on sketches by avant-garde artists have been awarded at international exhibitions in Berlin, Paris, Dresden, Munich, Prague, Lyon, London, etc. It was stated that hundreds of sketches of artistic embroidery were developed in the workshops for the decoration of textile items by rural craftswomen from the people, of whom more than 300 people worked in N. Davydova's workshop alone (Papeta, 2006). According to the research of T. Kary-Vasyliieva, O. Karpenko, N. Yanishevskya, suprematism as a trend was presented at the exhibition later than the exhibition of decorative works made in the artels. That is, the first avant-garde works were shown to the public in the form of embroidery, not painting.

The analysis of scientific research revealed that the success of Ukrainian avant-garde embroidery of the early twentieth century lies in the cooperation of folk artists and artists-innovators, who created works on graphic design and passed them on to rural embroiderers. The peculiarity of the above-mentioned private art workshops was that the traditions of folk decorative art were combined with the work of artists-innovators, and joint art finds were used in modeling clothes and accessories (bags, belts, scarves, scarves, and shawls, etc.) and decorative and utility. interior items: panels, pillows, rugs, napkins, and other embroidered textiles in the style of avant-garde art (Nykyforov, 2021, p. 131).

The analysis of scientific investigations of researchers of the development of Ukrainian avant-garde art gives grounds to claim that the products of the workshops of Russian-ruled Ukraine of this period were

successfully exhibited at All-Russian and International exhibitions, receiving high marks from visitors. In particular, in December 1917, about four hundred works of the Verbivskaya Artel were presented at an artisan exhibition in Moscow, and, unfortunately, were not returned to Ukraine (Yanisevskaya, 2017, p. 130; (Nykyforov, 2021, p. 132). Thus, innovative works of Ukrainian artistic textiles masters, which were made according to the sketches of O. Exter, K. Malevich, N. Davydova, N. Genke-Meller, and other artists-innovators are now in Russian museums, in particular, in the Tretyakov Gallery, private collections of the Russian Federation and abroad.

Conclusions. Thus, summarizing the above, we emphasize that the peculiarity of art and craft education in the field of artistic textiles was the introduction of innovations in the art of Ukrainian embroidery and weaving at the beginning of the twentieth century, which focused mainly on combining traditions of folk arts and crafts with the latest European trends. fine arts.

Interest in ornamentation and color combinations of traditional Ukrainian decorative art among professional artists contributed to the revival of folk crafts, the creation of arts and crafts educational institutions in the field of textiles, preservation of ancient techniques, and innovative understanding of weaving motifs, weaving, weaving.

The cooperation of avant-garde artists and folk artists has reached a qualitatively new international level.

Prospects of the further research. The promising areas of further research in this aspect are seen in the study of pedagogical and cultural-educational activities of artists-innovators in the development of national decorative and applied arts of the XIX – early XX centuries.

REFERENCES

- Афанасьев, Ю. (2013). Етнодизайн у контексті націєтворення та глобалізації. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*, 19 (2). 143–147. (Afanasyev, Yu. (2013). Ethnodesign in the context of nation-building and globalization. Ukrainian culture: past, present, ways of development. *Scientific notes of Rivne State University for the Humanities*, 19 (2). 143–147).
- Більдер, Н. (2015). Досвід спільної діяльності професійних митців і народних майстрів на базі артільних виробництв в Україні на початку ХХ століття. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, 1. 78–82. (Bilder, N. (2015). Experience of joint activity of professional artists and folk masters on the basis of artel productions in Ukraine in the beginning of the XX century. *Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 1. 78–82).
- Горбачов, Д., Папета, О., Папета, С. (упоряд.). (2005). *Українські авангардисти як теоретики і публіцисти*. Київ: Триумф. (D. Gorbachev, O. Papeta, S. Papet (Eds.). (2005). *Ukrainian avant-garde as theoreticians and publicists*. Kyiv: Triumph).

- Горбачов, Д. (2006). «Він та я були українці». Малевич та Україна. Київ: СІМ студія. (Gorbachev, D. (2006). «He and I were Ukrainians». Malevich and Ukraine. Kyiv: SIM studio).
- Гулей, О. (2019). Художній текстиль у контексті навчання декоративно-прикладного мистецтва в Північно-Східній Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ століття). *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції* (сс. 82–87). Суми. (Huley, O. (2019). Artistic textiles in the context of teaching arts and crafts in North-Eastern Ukraine (second half of the XIX – early XX century). *Academic culture of the researcher in the educational space: European and national experience: materials of the II International scientific-practical conference* (pp. 82–87). Sumy).
- Дідовець, Ю. (2020). Розвиток технології етнодизайну в європейській художньо-промисловій освіті. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. Серія: Педагогічні науки, 1 (24)*. 61–67. (Didovets, Yu. (2020). Development of ethnodesign technology in European art and industrial education. *Pedagogical innovations: ideas, realities, perspectives. Series: Pedagogical Sciences, 1 (24)*. 61–67).
- Жук, О. (2010). Живопис голкою: Екстер і Малевич повернулися у вишивці. *Україна молода, 24*. 15. (Zhuk, O. (2010). Needle painting: Exter and Malevich returned in embroidery. *Ukraine Young, 24*. 15).
- Кара-Васильєва, Т., Коваленко, Г. (Ред.). (2009). *Відроджені шедеври: книга-альбом*. Київ: Новий друк. (N. Kara-Vasilieva, G. Kovalenko (Eds.). (2009). *Revived masterpieces: book-album*. Kyiv: New printing).
- Кара-Васильєва, Т. (2001). Народне мистецтво і художники авангарду. *Народне мистецтво, 3/4*. 14–17. (Kara-Vasilieva, T. (2001). Folk art and avant-garde artists. *Folk art, 3/4*. 14–17).
- Кара-Васильєва, Т. (2008). Пошуки художників-авангардистів початку століття. *Історія української вишивки* (сс. 318–337). Київ: Мистецтво. (Kara-Vasilieva, T. (2008). Search for avant-garde artists of the beginning of the century. *History of Ukrainian embroidery* (pp. 318–337). Kyiv: Art).
- Кара-Васильєва, Т. (2012). Формування дизайну в Україні художниками авангарду. *Нариси з історії українського дизайну ХХ століття* (сс. 111–122). Київ: Фенікс. (Kara-Vasilieva, T. (2012). Formation of design in Ukraine by avant-garde artists. *Essays on the history of Ukrainian design of the twentieth century* (pp. 111–122). Kiev: Phoenix).
- Кара-Васильєва, Т. (2015). Роль професійних художників у розвитку мистецтва вишивки в кінці ХІХ – на початку ХХ століття. *Студії мистецтвознавчі, 2*. 24–33. (Kara-Vasilieva, T. (2015). The role of professional artists in the development of the art of embroidery in the late nineteenth – early twentieth century. *Art Studies, 2*. 24–33).
- Коваленко, Г. (2004). Александра Экстер: «Цветовые ритмы». *Амазонки авангарда* (сс. 158–216). Москва: Наука. (Kovalenko, G. (2004). Alexandra Exter: «Color Rhythms». *Amazons of the avant-garde* (pp. 158–216). Moscow: Science).
- Левина, Т. (2015). Онтологический аргумент Малевича: Бог как совершенство, или вечный покой. *Артикульт, 19 (3)*. 18–28. (Levina, T. (2015). Malevich's ontological argument: God as perfection, or eternal peace. *Article, 19 (3)*. 18–28).
- Ліщинська, Н. (2010). Гладь авангардного живопису. *Урядовий кур'єр, 47*. 9. (Lishchynska, N. (2010). The surface of avant-garde painting. *Government Courier, 47*. 9).
- Малевич, К. (2016). *Мир как беспредметность*. Москва: Издательство «Э». (Malevich, K. (2016). *The world as pointlessness*. Moscow: «E» Publishing House).

- Никифоров, А. (2020а). *Феномен декоративного мистецтва в історії художньої освіти України XIX – початку XX століття: монографія*. Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка. (Nykyforov, A. (2020a). *The phenomenon of decorative art in the history of art education in Ukraine in the XIX – early XX centuries: a monograph*. Sumy: Publishing House of Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko).
- Никифоров, А. (2020б). Тенденції навчання фахівців сфери художнього текстилю на теренах України XIX – початку XXI століття. *Інноваційна педагогіка*, 23 (1), 30–33. (Nykyforov, A. (2020b). Trends in the training of specialists in the field of artistic textiles in Ukraine in the XIX – early XXI century. *Innovative pedagogy*, 23 (1), 30–33).
- Никифоров, А. (2021). Український авангард у вишивці початку XX століття. *Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (с. 129–132). Львів. (Nykyforov, A. (2021). Ukrainian avant-garde in embroidery of the early twentieth century. *Psychology and pedagogy: the need for the influence of science on the development of practice in Ukraine: materials of the International scientific-practical conference* (pp. 129–132). Lviv).
- Никифоров, А. (2020в). Європейський контекст науково-теоретичного підґрунтя впровадження навчання декоративного мистецтва на теренах підросійської України XIX – початку XX ст. *Пріоритетні шляхи розвитку науки і освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (с. 45–46). Львів. (Nykyforov, A. (2020v). The European context of the scientific and theoretical basis for the introduction of the teaching of decorative arts in the territory of sub-Russian Ukraine in the XIX – early XX centuries. *Priority ways of development of science and education: materials of the International scientific-practical conference* (pp. 45–46). Lviv).
- Папета, С. (2006). Ніна Генке-Меллер: від народного супрематизму до радянського агітпрому. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, 2. 121–127. (Papeta, S. (2006). Nina Genke-Meller: from popular Suprematism to Soviet propaganda. *Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 2. 121–127).
- Папета, С. (2006). Синтез авангарду і народного мистецтва в діяльності селянських артілей Скопців та Вербівки. *Мистецтвознавство України*, 6. 443–447. (Papeta, S. (2006). Synthesis of avant-garde and folk art in the activity of peasant artels of Skopty and Verbivka. *Art History of Ukraine*, 6. 443–447).
- Скрипник, Г. (Ред.). (2011). *Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. Т. 4.: Народне мистецтво та художні промисли XX століття*. Київ: ІМФЕ імені М. Рильського НАН України. (Skrpnyk, G. (Ed.). (2011). *History of decorative art of Ukraine: in 5 vols. Vol. 4.: Folk art and arts and crafts of the twentieth century*. Kyiv: IMFE named after M. Rylsky of the National Academy of Sciences of Ukraine).
- Смолій, Ю. (2007). Художник і час: життєпис Євгенії Прибыльської. *Архів*, 99–104. Smoliy, Yu. (2007). Artist and time: biography of Eugenia Prybylska. *Archive*, 99–104).
- Терьохина, В. (2007). *Ольга Розанова: «...увидеть мир преображенным»*: каталог виставки (с. 8–29). Москва: Пинакотека. (Teryokhina, V. (2007). *Olga Rozanova: «To See the World Transformed»*: exhibition catalog (pp. 8–29). Moscow: Pinakothek).
- Шкандрій, М. (2012). Геній Вадима Меллера: танець та декоративне мистецтво в українському авангарді. *Курбасівські читання*, 7. 122–137. (Shkandriy, M. (2012). Vadim Meller's genius: dance and decorative art in the Ukrainian avant-garde. *Kurbas readings*, 7. 122–137).
- Шмагало, Р. (2005). *Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX століття: структурування, методологія, художні позиції*. Львів: Українські Технології.

- (Shmagalo, R. (2005). *Art education in Ukraine in the middle of the XIX – middle of the XX century: structuring, methodology, artistic positions*. Lviv: Ukrainian Technologies).
- Юр, М. (2012). Декоративізм як стилістична основа безпредметного живопису Олександри Екстер. *МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія*, 8. 376–387.
- (Jur, M. (2012). Decorativism as a stylistic basis of Alexandra Exter's pointless painting. *CITY: Art, history, modernity, theory*, 8. 376–387).
- Янішевська, Н. (2017). *Геометричний орнамент в образно-пластичній мові українського мистецтва 1910–1930 рр. (культурологічний аспект): дис. ... канд. мист.: 26.00.01*. Київ. (Yanishevskaya, N. (2017). *Geometric ornament in the figurative and plastic language of Ukrainian art of 1910–1930 (cultural aspect)* (PhD thesis). Kiev).

РЕЗЮМЕ

Бойченко Марина, Никифоров Андрей, Гулей Ольга, Капран Оксана.

Тенденції розвитку художественного текстиля в установах художественно-ремесленого освіти України початку ХХ століття.

Цель статьи: выявить и охарактеризовать новые тенденции в области художественного текстиля заведений художественно-ремесленного образования на территории Украины начала ХХ века. Основное внимание авторами уделено особенностям развития художественной вышивки. Выяснено, что именно в данном виде декоративного искусства Украины начала ХХ века ярко проявились инновационные эксперименты синтеза традиционного национального творчества и современных (для исследуемого периода) европейских художественных течений. Констатируется, что в ведущих художественно-ремесленных мастерских профессиональные художники-новаторы разрабатывали стилизованные авангардистские эскизы и учили мастериц-крестьянок отшивать художественные вещи согласно творческого замысла. Установлено, что указанные вышитые изделия имели большой успех на престижных международных выставках.

Ключевые слова: учреждения художественно-ремесленного образования, художественный текстиль, вышивка, традиции, инновации, мастерицы-вышивальщицы, художники-новаторы.

АНОТАЦІЯ

Бойченко Марина, Никифоров Андрій, Гулей Ольга, Капран Оксана. Тенденції розвитку художнього текстилю в закладах художньо-ремісничої освіти України початку ХХ століття.

Статтю присвячено аналізу становлення і розвитку інноваційних тенденцій в галузі художнього текстилю в умовах функціонування приватних художньо-кустарних майстерень-шкіл України початку ХХ століття.

Мета статті: виявити та схарактеризувати новітні тенденції сфери художнього текстилю закладів художньо-ремісничої освіти на території України досліджуваного періоду.

Провідним методом даного дослідження було обрано теоретичний аналіз, систематизацію та узагальнення історичних відомостей у галузі розвитку художнього текстилю, що уможливило розглянути взаємовпливи національних традицій та європейських новітніх тенденцій в мистецтві й художньо-ремісничій освіті України початку ХХ століття.

Основну увагу авторами приділено особливостям розвитку художньої вишивки. З'ясовано, що саме у зазначеному виді декоративного мистецтва України початку ХХ століття яскраво проявилися інноваційні експерименти синтезу традиційної національної творчості і сучасних (для досліджуваного періоду)

європейських мистецьких течій. Наголошено, що в провідних художньо-ремісничих майстернях професійні художники-новатори розробляли стилізовані авангардистські ескізи і навчали майстринь-селянок відшивати художні речі згідно творчого задуму. Установлено, що зазначені вишиті вироби мали великий успіх на престижних міжнародних виставках. Виявлено інноваційні тенденції у розвитку українського декоративного мистецтва досліджуваного періоду на прикладі функціонування провідних художньо-ремісничих навчальних майстерень, що перетворились на експериментальні лабораторії в ткацтві та вишивці. Констатовано, що на ґрунті традиційного народного мистецтва творча та організаційно-педагогічна діяльність професійних художників-новаторів сприяла розвитку інноваційних тенденцій сфери художнього текстилю в закладах художньо-ремісничої освіти України початку ХХ століття.

Ключові слова: заклади художньо-ремісничої освіти, художній текстиль, вишивка, традиції, інновації, майстрині-вишивальниці, художники-новатори.

UDC 378.091.3:373.5.011.3 -051]:78

Ван Цзяле

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ORCID ID 0000-000152162800

DOI 10.24139/2312-5993/2021.07/243-252

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОГО ТЕЗАУРУСУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: ІНСТРУМЕНТАРІЙ

У статті досліджено проблему формування педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу майбутнього вчителя музичного мистецтва як основи однойменної ерудованості. Розглянуто механізм мисленневих операцій, який актуалізує мисленневі функції розуміння та утворення понять, що складають психологічне підґрунтя ерудованості особистості. Окреслено сутність педагогічно-інтерпретаційної ерудованості в якості широкої поінформованості у царині музичної педагогіки в частині знань щодо інтерпретаційного опрацювання музичних творів. Розглянуто емпіричний та логічний шляхи формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості. Встановлено, що утворення понять у галузі педагогіки музичної інтерпретації як важлива характеристика педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу складає сутнісно-змістову основу однойменної ерудованості. Доведено, що теоретико-пізнавальна та інтелектуальна активність знаходиться в основі формування педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу. Сформульовано авторське визначення педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу майбутнього вчителя музичного мистецтва в якості розгалуженої ієрархічної системи понять, набутої під час інтерпретаційного опрацювання музичних творів, яка характеризується також сформованістю інтонаційно-естетичного фонду інтерпретованих зразків музичного мистецтва. Конкретизовано і розкрито зміст педагогічного інструментарію формування педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Ключові слова: педагогічно-інтерпретаційний тезаурус, ерудованість, майбутній вчитель музичного мистецтва, педагогічний інструментарій, механізм мисленневих операцій, пізнавальна активність, система понять, інтонаційно-естетичний фонд.